

[Finansministeren]

regeringen og de kommunale organisationer om kommunernes økonomi. De seneste 3-4 år har forhandlingerne ført til, at der er indgået aftaler, som vi gensidigt respekterer, og hvor vi har tillid til vores forhandlingsmodpart, og det har jeg altså også i denne sag.

Så må jeg også sige til hr. Poul Nødgaard, at der er intet i dette lovforslag eller denne aftale, der ændrer på reglerne vedrørende SIFU-princippet; det er simpelt hen en fejllæsning af aftalekomplekset. Jeg kan i øvrigt fortælle, at kommunernes forhandlere er meget opmærksomme på alderssammensætningen af folkeskolens lærerkorps, og det er en af grundene til, at man sammen med lærerne har fået indføjet i det samlede aftalekompleks, at der i næste overenskomstperiode indføres en særlig fratrædelsesordning for yngre lærere, så den enkelte kommune har mulighed for at nå frem til den mest hensigtsmæssige alderssammensætning. Så også på dette punkt har jeg fuld tillid til vore folkevalgte kommunalbestyrelser.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 265:

Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler. (Indførelse af kommunal og amtskommunal bidragsordning for efterskoleelever og obligatorisk kommunal elevstøtte).

Af kulturministeren (Grethe Rostbøll).
(Fremsat 8/4 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Helle Degn (S):**

Da mit partis ordfører på området ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hans og Socialdemokratiets vegne sige, at baggrunden for lovforslaget er finanslovforliget for 1992, som Socialdemokratiet også er part i. Det blev fastslået i aftalen, at kommunerne fremover skulle være økonomisk medansvarlige for elevers ophold på efterskoler, og det sker i kraft af dette lovforslag, som Socialdemokratiet kan støtte.

For os er det afgørende, at vi bevarer det frie skolevalg, og at sikringen af efterskolerne ikke sker på bekostning af folkeskolen. Begge dele er efter vores opfattelse opfyldt med dette lovforslag, der alene sikrer efterskolernes eksistens ved at gøre både staten, amterne og kommunerne økonomisk medansvarlige.

Baggrunden for forslaget er naturligvis, at efterskolerne har vist sig at være en succes. De udgør en fornuftig del af vores skolesystem, og de har den vigtige opgave at give tilbud til de elever, der af den ene eller anden grund ikke ønsker at gøre brug af folkeskolen. For at sikre et rimeligt forhold mellem statslig, amtslig og kommunal finansiering af efterskolerne, som i stigende grad varetages af staten, er der enighed om denne ordning, som er helt i overensstemmelse med, at kommunerne ville have udgiften, hvis eleverne forblev i folkeskolen. Vi finder det rigtigt, at både staten, amterne og kommunerne skal bidrage til ordningen.

I lovforslaget lægges der loft over statens provenu på ordningen. Det må højst blive 50 mio. kr., men det kan blive større, da forslaget indebærer en minimumsegenbetaling på 7.400 kr. i 1993. Bliver provenuet større, skal midlerne tilbageføres til kommunerne efter forhandling med forligspartierne.

Socialdemokratiet mener, at vi har fundet den rigtige model for både egenbetaling og elevstøtteordning. Vi har tilgodeset mellemindkomsterne, og vi har fundet en model, der i sin helhed ikke belaster kommunernes økonomi. Der findes således både en obligatorisk elevstøtteordning og mulighed for yderligere frivillig elevstøtte, og vi sikrer hermed en grundstøtte til alle elever i modsætning til i dag, hvor der er en meget uensartet praksis fra kommune til kommune. Vi tror, at vi med dette forslag får en model, som alle parter kan nyde godt af, og som sikrer et reelt frit skolevalg, så efterskolerne kan være et helt naturligt led i det samlede uddannelsesstilbud.

[Helle Degn]

Jeg skal derfor på Socialdemokratiets vegne anbefale forslaget til en hurtig og positiv udvalgsbehandling.

Eva Møller (KF):

På Det Konservative Folkepartis vegne kan også jeg give tilslutning til lovforslaget. Som fru Helle Degn fremførte i sin ordførertale, er det et led i finanslovsforliget, og vi er glade for, at det bliver udmøntet på denne måde.

Det er svært at føje noget til fru Helle Degns gennemgang af de mange gode intentioner med lovforslaget, men jeg skal sige, at for Det Konservative Folkeparti har det altid været og vil fortsat være en meget væsentlig ting, at vi har et frit skolevalg i Danmark, ikke blot på papiret, men også i virkeligheden. Derfor er vi meget glade for, at den nye støtteordning betyder, at de enkelte elever og deres forældre får et virkelig frit skolevalg, idet vi sikrer, at der gives støtte fra kommunernes side til alle efterskoleelever i landet, hvis de har behov for det.

Støtteordningen vil specielt komme mellemindkomsterne til gode, men naturligvis skal forældrene selv betale en del af prisen for at gøre brug af det gode tilbud, som efterskolerne er. Vi har set i de seneste år, at stadig flere unge benytter sig af det; det fungerer godt som et supplement og en ekstra inspiration til folkeskolen, og det er vi også glade for.

Det er naturligvis også væsentligt for os, at man har fundet en økonomisk ramme og en ordning, som sikrer, at kommunerne er med til at betale for efterskolerne og dermed ikke har mulighed for at vælte udgifterne over på staten ved at lade eleverne gå i efterskole i stedet for i folkeskolen. Vi har ligeledes med tilfredshed konstateret, at de sædvanlige rammer for de økonomiske forhandlinger med kommunerne også er respekteret i dette forslag.

Alt i alt er forslaget en god udmøntning af finanslovaftalen.

Mariann Fischer Boel (V):

I forbindelse med finanslovsforhandlingerne for 1992 var efterskolernes økonomi og elevernes mulighed for støtte til efterskoleophold årsag til megen debat og megen diskussion. Derfor besluttede forhandlerne fra regeringspartierne, Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, at nu skulle der skabes bedre økono-

niske vilkår for efterskoleeleverne ved at gøre kommunerne og amterne økonomisk ansvarlige for både skolernes drift og elevernes udgifter i forbindelse med skoleopholdet, og det forslag, der er til første behandling i dag, er resultatet af disse forhandlinger.

En kommunal bidragsordning findes i dag for bl.a. de private grundskoler. Denne ordning blev indført i forbindelse med, at statens bidrag til de kommunale skolevæsenere blev omlagt til bloktilskud. På det tidspunkt pålagde man ikke kommunerne bidrag til efterskolerne, da antallet af elever var overordentlig beskedent, men siden da er tilgangen til efterskolerne næsten tredoblet, og da folkeskolerne i dag i vid udstrækning finansieres efter taxameterprincippet, finder vi det rimeligt, at pengene følger barnet-modellen også bliver anvendt for efterskolernes vedkommende.

Med hensyn til kommunernes støtte til den enkelte elevs efterskoleophold er praksis i dag meget forskellig. Nogle kommuner er rundhændede, men antallet af kommuner, der slet ikke yder denne skoleform nogen støtte, bliver desværre større og større, og derfor synes vi, at forslaget med ét slag giver reel ret til og mulighed for frit skolevalg. Kommunerne får en kompensation for elevstøtteordningen, så de økonomiske konsekvenser set under ét bliver som i dag, hvor man i gennemsnit betaler ca. 5.000 kr. om året pr. efterskoleelev, men jeg vil også godt påpege, at forslaget ikke fratager kommunerne mulighed for fortsat at yde frivillig støtte til eleverne.

Jeg er meget enig med fru Helle Degn i, at dette forslag om støtte til efterskolerne skal ses i lyset af vores ønske om, at efterskolerne skal være et vigtigt og godt supplement til folkeskolerne, og i Venstre er vi godt tilfredse med lovforslaget, da det som nævnt medvirker til at gøre det frie skolevalg til en reel mulighed.

Pernille Frahm (SF):

Også SF vil gerne bevare det frie skolevalg, når det ikke bliver på bekostning af folkeskolen. Efterskolerne har vist sig at være et vigtigt og succesfuldt alternativ til de øvrige eksisterende uddannelser, og derfor mener vi også, det er vigtigt med et forslag af denne type, så man sikrer en ensartet praksis og ensartet støtte til de elever, der ønsker at benytte sig af dette alternativ.

[Pernille Frahm]

Men den kommunale økonomi tåler altså ikke yderligere belastning, så selv om vi også ønsker en hurtig, god og grundig udvalgsbehandling, vil vi gerne have dokumenteret, at lovforslaget ikke belaster den kommunale økonomi unødvendigt, som KL tilsyneladende mener.

Pia Kjærsgaard (FP):

Også Fremskridtspartiet kan tilslutte sig lovforslag nr. L 265.

I dag er der stor forskel fra kommune til kommune med hensyn til størrelsen af økonomisk støtte til ophold på folkehøjskoler, husholdningsskoler og efterskoler, men det bliver ændret nu. Der indføres en obligatorisk elevstøtte, som betyder, at eleverne reelt kan vælge frit mellem de forskellige tilbud. Alle kommuner får nu pligt til at yde støtte, og dermed er der heller ikke længere nogen elever, der kommer i klemme på den ene eller den anden måde. Tværtimod er der nogle, der kan komme ud af den, og derfor vil Fremskridtspartiet støtte forslaget.

Jette Pors (CD):

Jeg skal gøre det ganske kort. Vi har jo siddet i forhandlinger om disse ting, det er en udmøntning af finanslovaftalen, og i CD er vi enige med de fleste andre ordførere og kan støtte lovforslaget.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Det Radikale Venstre var med til at rejse dette spørgsmål under finanslovforhandlingerne, og derfor er vi selvfølgelig glade for, at lovforslaget tilsyneladende kan tiltrædes af hele Folketinget.

Lysholm Christensen (KRF):

Lovforslag nr. L 265 er jo en udmøntning af finanslovaftalen. Kommunerne skal gøres økonomisk medansvarlige for elevers ophold på efterskoler, og efter vores mening er der kommet et fint resultat ud af det. Vi finder, at forslaget løser to meget væsentlige problemer, som i de seneste år har givet anledning til megen debat rundt omkring.

Det første spørgsmål drejer sig om bidragsordningen, også kaldet bloktilskudsordningen. I modsætning til de frie grundskoler blev efterskolerne i sin tid ikke omfattet af modregningsordningen, og så vidt jeg kan vurdere,

kan man derfor ikke afvise, at visse kommuner har tjent på denne ordning. Hver gang en elev tog på efterskole, betød det jo en besparelse for hjemkommunen. Jeg ved godt, at i en kommune, hvor det kun drejede sig om nogle få elever, var det vanskeligt at gøre det op i kroner og øre, men vi har også eksempler på kommuner, hvor måske hundrede elever tog på efterskole, så man reelt sparede udgifterne til flere skoleklasser. Her får vi altså løst problemet og skabt større retfærdighed, også i forholdet til de frie grundskoler.

Det andet problem, som har været debatteret meget, er det frivillige kommunale tilskud. Der har været meget store forskelle fra kommune til kommune, det har forældrene haft vanskeligt ved at forstå, og problemet har jo været stigende i takt med det faldende elevtal, fordi kommunerne har haft interesse i at beholde eleverne i kommuneskolen. Det problem får vi også løst nu i og med, at kommunen bliver forpligtet til at give et fast tilskud.

I hvert fald i min egen hjemegn kan man i disse dage se nogle avisoverskrifter, hvor nogle kommunalbestyrelsesmedlemmer beklager sig over, at det bliver dyrt for kommunerne. Det er klart, at det vil blive dyrere, men jeg mener, at det også skal ses på baggrund af den besparelse, man reelt har haft i de senere år.

Vi er tilfredse med, at der bliver indført et minimumsbeløb på 7.400 kr. Det er et godt princip, at det frie skolevalg skal koste lidt, og det giver også en form for sikkerhed for, at systemet kan fungere, havde jeg nær sagt. Hvis man vil have lov til selv at bestemme, må man også betale for det, og desuden er der jo en besparelse ved ikke at have de unge mennesker hjemme, så det er helt rimeligt at indføre et minimumsbeløb her.

Vi havde gerne set en enstrengt ordning, så det hele skulle administreres af staten. Nu bliver det sådan, at der også kommer tilskud fra kommunen, men det kan vi godt leve med, for set fra elevers og forældres side bliver resultatet jo det samme. Det bliver lidt mere besværligt, men det er ikke det store problem. Mellemindkomsterne får også et tiltrængt løft, så også på det punkt er vi godt tilfredse med ordningen.

Alt i alt vil lovforslaget sikre det frie skolevalg i en skoleform, som er populær af gode grunde, fordi den er et godt alternativ for mange unge mennesker.

Kulturministeren (Grethe Rostbøll):

Jeg vil gerne sige tak for den meget positive modtagelse fra alle ordførernes side. Det er en stor glæde for de frie skoler at vide, at Folketinget værdsætter det store arbejde, der bliver gjort.

Der bliver både tale om et medansvar og en bidragspligt for kommunerne og amterne. Vi opnår også en langt større retfærdighed, fordi alle efterskoleelever over det ganske land får det samme grundtilskud, og det tror jeg at alle Folketingets partier vil se frem til med stor glæde. Jeg håber også på en positiv og hurtig udvalgsbehandling, så lovforslaget kan træde i kraft den 1. januar 1993.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 266:

Forslag til lov om oprettelse af et transportråd.

Af trafikministeren (Ikast).
(Fremsat 8/4 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Agnete Laustsen (KF):**

Da mit partis ordfører, hr. Fischer, ikke kan være til stede, skal jeg gøre nogle bemærkninger til lovforslaget.

Trafikministeren gør i bemærkningerne til forslaget opmærksom på, at vor forskningsindsats inden for transportområdet har været beskednen, både i forhold til forholdene inden for andre sektorer og i forhold til indsatsen i andre

lande. Da vi samtidig ved, at vi ikke blot her i Danmark, men også internationalt bliver stillet over for stadig stigende krav til trafikken både energimæssigt, miljømæssigt og sikkerhedsmæssigt, er det vigtigt, at vi er med i såvel forskning som udvikling på dette vigtige område. Det er derfor glædeligt, at alle partierne bag finansloven står sammen om dette forslag om at danne et transportråd, som ikke blot skal koordinere, men også selv medvirke til at belyse og støtte initiativer på transportområdet.

Rådets 6 medlemmer får næppe nogen nem opgave, når de mange ønsker om igangsætning og udbygning af forsknings- og udviklingsopgaver skal prioriteres, og jeg finder det i den forbindelse væsentligt, at det er rådet selv, der skal have det endelige ansvar for prioriteringen af støtten m.v. Jeg ved ikke, om de 20 mio. kr., der årligt er afsat på finansloven, også skal dække honorar til disse særlig sagkyndige medlemmer eller æren og opgavernes kompleksitet er tilstrækkelig belønning, men det kan ministeren måske oplyse.

Jeg ved heller ikke, om 20 mio. kr. årligt er nok til denne store opgave, og i hvilket omfang man agter at inddrage udenlandsk forskning. Det er jo givet, at vi her befinder os på et meget internationalt område, hvor vi i høj grad kan drage nytte af både andres erfaringer og eventuelt større ressourcer. Også på det hjemlige område bliver der behov for koordination, og jeg vil derfor gerne spørge ministeren, hvor f.eks. Rådet for Større Færdselssikkerhed og Rådet for Trafiksikkerhedsforskning vil blive placeret i forhold til Transportrådet, herunder om de eventuelt skal have fælles sekretariat.

Vi kan fra konservativ side varmt støtte forslaget, og vi håber, at ministeren er i stand til at udpege nogle velegnede og velkvalificerede medlemmer, både til selve rådet og til repræsentantskabet – personer med mod på opgaven og evne og vilje til at påtage sig det ansvar, der følger med.

Tommy Dinesen (SF):

SF var ikke med i finanslovforliget, vi stemte som bekendt imod finansloven, men vi synes, at det foreliggende forslag er udmærket.

Jeg forstår det også således – og det er vel noget nyt her i Folketinget – at når der lægges op til, at Trafikudvalget i fremtiden godt kan